

You have downloaded a document from
RE-BUŚ
repository of the University of Silesia in Katowice

Title: XV Forum Bibliotekarzy Województwa Śląskiego „»Strzeż się człowieka jednej księgi« (św. Tomasz z Akwinu) – różnorodność atutem bibliotek” (Tychy, 26 marca 2019 r.)

Author: Edyta Kosik

Citation style: Kosik Edyta. (2019). XV Forum Bibliotekarzy Województwa Śląskiego „»Strzeż się człowieka jednej księgi« (św. Tomasz z Akwinu) – różnorodność atutem bibliotek” (Tychy, 26 marca 2019 r.). "Nowa Biblioteka. Usługi, Technologie Informacyjne i Media" (2019, nr 3, s. 159-164), doi 10.31261/NB.2019.34.15

Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach - Licencja ta pozwala na kopiowanie, zmienianie, rozprowadzanie, przedstawianie i wykonywanie utworu tak długo, jak tylko na utwory zależne będzie udzielana taka sama licencja.

UNIwersYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Edyta Kosik

Instytut Nauk o Kulturze
Uniwersytet Śląski w Katowicach
e-mail: edyta.kosik90@gmail.com
 <https://orcid.org/0000-0003-1872-5272>

XV Forum Bibliotekarzy Województwa Śląskiego „»Strzeż się człowieka jednej książki« (św. Tomasz z Akwinu) – różnorodność atutem bibliotek” (Tychy, 26 marca 2019 r.)

26 marca 2019 r. w Sali Tyskiej Orkiestry Kameralnej Miasta Tychy „Aukso” odbyło się XV Forum Bibliotekarzy Województwa Śląskiego pt. „»Strzeż się człowieka jednej książki« (św. Tomasz z Akwinu) – różnorodność atutem bibliotek”. Organizatorami Forum były: Miejska Biblioteka Publiczna w Tychach, Sekcja Bibliotekarska przy Oddziale Związku Nauczycielstwa Polskiego w Tychach oraz Oddział Związku Nauczycielstwa Polskiego w Tychach; współorganizatorami: Biblioteka Śląska w Katowicach, Instytut Bibliotekoznawstwa i Informatyki Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, Okręgowa Sekcja Bibliotekarska Związku Nauczycielstwa Polskiego w Katowicach, Sekcja Bibliotekarska przy Oddziale Związku Nauczycielstwa Polskiego w Częstochowie oraz Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach.

Podczas konferencji swoje referaty przedstawiło 12 prelegentów: Zbigniew Kadłubek (Biblioteka Śląska w Katowicach), Jolanta Gwioździk (Instytut Bibliotekoznawstwa i Informatyki Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach), Marta Orszulikova (Biblioteka Regionalna w Karwinie), Marcela Wierzoń (Biblioteka Regionalna w Karwinie), Wiesława Jędrzejczykowa (redaktor naczelna Wydawnictwa „Literatu-

ra”), Sabina Cisek (Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie), Magdalena Wójcik (Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie), Anna Krawczyk (Miejska Biblioteka Publiczna w Tychach), Anna Marcol (Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach), Renata Sowada (Okręgowa Sekcja Bibliotekarska Związku Nauczycielstwa Polskiego w Katowicach), Katarzyna Jarosz (Sekcja Bibliotekarska przy Oddziale Związku Nauczycielstwa Polskiego w Tychach) oraz Jolanta Rolnik (Sekcja Bibliotekarska przy Oddziale Związku Nauczycielstwa Polskiego w Tychach).

Z. Kadłubek w wystąpieniu *Optymistyczna wizja tradycyjnych książek w esejach Vilema Flussera* przedstawił sylwetkę filozofa oraz prezentowane w jego książkach spojrzenie na przyszłość książki tradycyjnej. Prelegent odwołał się do esejów omawianego autora pt. *Kultura pisma: z filozofii słowa i obrazu*, w których daje on do zrozumienia, że nastąpił koniec epoki związanej z alfabetem, a więc koniec czasu książek, które są zastępowane przez obrazy. Z. Kadłubek zauważył także, że książka obecnie staje się inspiracją dla plakatu, filmu, telewizji czy internetu. Wymienił trzy epoki opisane przez V. Flussera: przed pismem, przed technoodbiorem oraz epokę dzisiejszą, która jeszcze nie została zdefiniowana. Wspomniał, jaki jest obecnie powód spadku czytelnictwa – ludzie nie mają czasu na czytanie. Zwrócił też uwagę, że lektura jest próbą wypadnięcia z czasu.

J. Gwioździk wygłosiła wykład *Księga ksiąg. Najważniejsze edycje narodowe Biblii od renesansu do czasów współczesnych*. Na wstępie zwróciła uwagę, że przez wieki Biblia była traktowana przez społeczeństwo jako jedyna księga. Następnie scharakteryzowała wydania krytyczne Pisma Świętego w językach starożytnych i narodowych. Wspomniała o Biblii Poliglocie, produkowaniu Biblii opartej na przekładzie Martina Lutera. Opowiedziała o innowierczych przekładach Pisma Świętego w Polsce: kalwińskiej Biblii Radziwiłowskiej, pierwszym katolickim przekładzie Biblii – Leopoldy, przekładzie z komentarzem – Biblii Jakuba Wujka, a także o Biblii Ślązoka. Na koniec wystąpienia zwróciła uwagę na łączenie się kultury linearnej z obrazową poprzez dostęp online do wydań Biblii w Polonie. Podkreśliła, że przez całe lata omawiana księga była traktowana jak skarb rodzinny.

W wystąpieniu zatytułowanym *Oddział Literatury Polskiej Biblioteki Regionalnej w Karwinie – pomostem między narodami* M. Orszulikova opowiedziała o działalności karwińskiej biblioteki regionalnej. Na wstępie wspomniała o samej Karwinie i Polakach tam mieszkających – szkolnictwie, towarzystwach, organizacjach i prasie. Następnie krótko

scharakteryzowała Bibliotekę Regionalną (czas powstania, typ i oddziały). W dalszej części wykładu skupiła się na Oddziale Literatury Polskiej omawianej księżnicy. Opowiedziała o księgozbiorze i jego źródłach, czytelnikach, działalności, organizowanych wydarzeniach kulturalnych, pracy z dziećmi (akcje Bookstart, wieczory z Andersenem, współpraca ze świetlicą szkolną) i dorosłymi (wystawy, dyskusyjny klub książki, podróże marzeń). Zwróciła uwagę na księgozbiór wymienny udostępniany przez Oddział, na który składa się 16 zestawów po 700 książek (przekazywany bibliotekom kwartalnie). Przedstawiła uruchamiane tam projekty: *Z książką na walizkach* oraz *Ja czytam Tobie, a Ty mnie*. Nawiązała do prezentacji Biblioteki w sieci (strona internetowa, Instagram, Facebook).

M. Wierzoń wygłosiła referat *Projekty transgraniczne Biblioteki Regionalnej w Karwinie*, w którym omówiła cele, przebieg i lata realizacji przedsięwzięć polsko-czeskich: *Literacka wiosna nad Odrą*, *Goblikon 2009*; *Czesko-polskie spotkania seniorów – mądre i radosne*; *BezGRAnicznie GRAfficzni – polsko czeskie spotkania artystyczne młodzieży*; *Skoczów–Karwina – śladami Gustawa Morcinka*; *Transgraniczne zaczytanie*; *Hrabal 2017* oraz czesko-słowackich: *Darujmy sobie kawałek tradycyjnej historii*; *Wyprawa za wzajemną wiedzą kulturalną*. *Kultura nas łączy*. Prelegentka zaprezentowała też zdjęcia i wspomniała o współpracy bibliotek w Karwinie i w Skoczowie.

W. Jędrzejczykowa w wykładzie *Wartości w literaturze dla dzieci i młodzieży* podkreśliła rolę literatury w życiu dzieci i młodzieży. Scharakteryzowała ofertę wydawniczą wydawnictwa Literatura. Książki publikowane w jednej z serii wydawniczych, „Wojny dorosłych – historie dzieci”, przedstawiają konflikty z dziecięcej perspektywy, skupiają się na konfliktach współczesnych (m.in. Syria, Donieck) oraz historycznych (m.in. II wojna światowa, powstania śląskie). Nawiązując do miejsca wystąpienia, W. Jędrzejczykowa wspomniała o książce Kazimierza Szymeczki *Gołąbek niepokoju* (Kraków 2019) opowiadającej o powstaniach śląskich.

S. Cisek w wystąpieniu zatytułowanym *Dostęp do edukacji, informacji i kultury, jako prawo każdego człowieka i rola bibliotek w tym zakresie (w tym przeciwdziałanie wykluczeniom różnego typu)* zastanawiała się, czy człowiek rzeczywiście posiada wymienione prawa. Wskazała miejsca, w których można znaleźć ich potwierdzenie. Autorka omówiła misje i funkcje bibliotek wynikające z praw człowieka do edukacji, kultury i informacji. Odpowiedziała na pytania, czy dostęp do wymienionych dóbr rzeczywiście istnieje, do czego dokładnie jest to dostęp, dla kogo jest przeznaczony, czy rzeczywiście dla każdego

oraz dlaczego jest on taki ważny. Wskazała problemy, jakie pojawiają się wraz z tym dostępem: fizyczne, motywacyjne i kompetencyjne. Zwróciła uwagę na to, czym różni się oferta biblioteki od oferty Google, czy biblioteka oferuje coś więcej niż Google. Wyjaśniła, w jaki sposób działać przeciw afektywnym i kognitywnym barierom w dostępie do edukacji, kultury i informacji oraz co należy zrobić, aby dostęp do omawianych elementów był powszechny.

M. Wójcik w referacie *Zmieniające się funkcje i usługi bibliotek. Kluczowe trendy technologiczne, ekonomiczne i społeczne i ich wpływ na działania bibliotek* przedstawiła nowe sfery działalności bibliotek. Wymieniła następujące trendy i ich zastosowanie w bibliotekach: ekonomia doświadczeń (np. degustacja książek); serwicyzacja; *gig economy* (np. rozwijanie przez biblioteki ofert dla osób aktywnych zawodowo); DIY (Do It Yourself); *maker culture* (np. warsztaty plastyczne dla dorosłych, przestrzenie pracy kreatywnej); wirtualna rzeczywistość (np. Google Cardboard w bibliotece); rozszerzona rzeczywistość (np. usługi hybrydowe – aplikacje do nawigacji w bibliotece); Internet of Things (Internet rzeczy, np. biblioteka, w której regały i podłoga posiadają czujniki śledzące ruchy czytelnika); druk 3D (np. drukowanie elementów do przestrzeni kreatywnej); technologie holograficzne (np. wystawy, archiwizacja); sztuczna inteligencja (np. w bazach danych, systemach rekomendacyjno-doradczych, czatboty). M. Wójcik omówiła też wyzwania – finansowe, organizacyjne i prawne – jakie niosą za sobą te innowacje, oraz wyjaśniła, jak biblioteki radzą sobie z nimi.

A. Kowalczyk w wystąpieniu *Działalność Miejskiej Biblioteki Publicznej w Tychach* opowiedziała o działalności tyskiej księżnicy. Na wstępie wspomniała o patronie XV Forum – św. Tomasz z Akwinu oraz próbowała odpowiedzieć na pytanie, kim jest człowiek jednej książki i dlaczego należy się go strzec. Następnie podjęła temat komputeryzacji Miejskiej Biblioteki Publicznej w Tychach – dostępu do katalogów, baz i nowych mediów, jakie oferuje (PROLIB, Facebook, Instagram, IBUK-Libra, ACADEMICA oraz LEXsigma). Wspomniała o zmianie definicji czytelnika i wynikających z tego zmian w usługach bibliotecznych. Opowiedziała o wydarzeniach realizowanych w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Tychach – m.in. imprezach i akcjach dla dorosłych, dzieci i wszystkich czytelników (np. *TYChyba czytasz*, czyli bookcrossing dla dorosłych). Wyjaśniła również, jaka powinna być idealna przestrzeń biblioteczna.

Referat *Nie tylko dla nauczycieli. Oferta edukacyjna Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. J. Lompy w Katowicach* A. Marcol był poświęcony ofercie Biblioteki. Prelegentka skupiła się na: konferencjach,

szkoleniach warsztatach, kursach e-learningowych i spotkaniach otwartych. Wymieniła konkursy organizowane przez Bibliotekę (gry miejskie, internetowe, escape roomy). Zaprezentowała ofertę dla uczniów – zajęcia w szkołach np. z biblioterapii, zajęcia dla przedszkolaków i seniorów (np. wykłady z historii sztuki). Wspomniała o działalności wydawniczej i informacyjnej biblioteki: wydawanym czasopiśmie „Dialogi Biblioteczne” oraz współwydawanym „Biuletynie Nauczyciela Bibliotekarza”. Na koniec wyjaśniła, w jaki sposób Biblioteka popularyzuje swoją ofertę (na stronie internetowej, na profilu na Facebooku oraz w serwisach bibliotecznych).

W zagadnienia wartości w bibliotece szkolnej wprowadziła słuchaczy R. Sowada w wystąpieniu *O wartościach w bibliotece szkolnej*. Prelegentka wymieniła działania, jakie biblioteka podejmuje z myślą o czytelniku. Opisała innowację pedagogiczną realizowaną w bibliotece szkolnej: „Jacy jesteście, wartości, na co dzień” – jej cele, dobór literatury, formę, miejsce realizacji, podejmowane działania. Wspomniała o blogu biblioteki i zamieszczanych na nim informacjach, m.in. o innowacji. Wymieniła osoby realizujące zadania związane z innowacją.

K. Jarosz zaprezentowała referat *Literatura za makulaturę* dotyczący organizowanej od 9 lat w bibliotece szkolnej SP nr 11 w Tychach akcji, dzięki której pozyskiwane są środki na spotkania autorskie. Idea przedsięwzięcia polega na sprzedawaniu makulatury przynieszonej przez uczniów, a zdobyte w ten sposób środki przeznaczane są na spotkania z autorami. Prelegentka wyjaśniła, jak powstał pomysł i jak jest on realizowany. Opowiedziała o nagrodzie dla uczniów za udział w akcji – odznace, którą otrzymuje także zaproszony autor, oraz o kronice spotkań z gośćmi. Wymieniła autorów, którzy dzięki temu gościli w bibliotece. Na koniec wspomniała, że inicjatywa ta została doceniona przez ERPC (European Paper Recycling Council).

J. Rolnik w referacie *Szkolenia wyjazdowe Sekcji Bibliotekarskiej ZNP w Tychach 2009–2018* opisała podróże szkoleniowe Tyskiej Sekcji Związku Nauczycielstwa Polskiego. Członkom sekcji w ramach tych szkoleń udało się zwiedzić m.in. Kórnik, Opole, Kociewo. Do celów wyjazdów prelegentka zaliczyła wymianę doświadczeń oraz doskonalenie umiejętności zawodowych, które owocują efektywniejszą pracą z czytelnikiem. Wspomniała także o planach wyjazdowych na 2019 r.

Podczas obrad XV Forum Bibliotekarzy Województwa Śląskiego słuchacze mogli poznać wiele aspektów pracy bibliotekarza, nie tylko w Polsce. Niezwykle ważna była możliwość wymiany doświadczeń i poznania ciekawych, innowacyjnych rozwiązań. Dzięki nim praca w bibliotece może sprawiać większą satysfakcję i przynosić efekty

w postaci zwiększenia liczby czytelników zainteresowanych ciekawą ofertą placówek. Zaprezentowane referaty potwierdziły, że różnorodność to rzeczywiście atut bibliotek.

Tekst wpłynął do redakcji 31 maja 2019 r.